

**Publiczna Szkoła Podstawowa nr 26
im. Księżąt Opolskich
ul. Groszowicka 12
45-517 Opole**

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

1. PODSTAWY PRAWNE

Program Profilaktyki Szkoły Podstawowej nr 26 w Opolu kieruje się celami i zadaniami zawartymi w Statucie Szkoły, programie wychowawczym szkoły oraz zasadami zawartymi w:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr.78, poz.483)
- Konwencji o Prawach Dziecka z dnia 20 listopada 1989 r., ratyfikowanej przez Polskę 30 IX 1991 r. (Dz. U. 1991 r. nr 120, poz. 526)
- Rozporządzeniu MEN z dnia 31 stycznia 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół,
- Rozporządzeniu MEN z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. nr 13 z dnia 23 lutego 2001 r., poz. 110),
- Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 75, poz. 468),
- Ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 z p. zm.), nowelizacja z dnia 12 września 1996 r. (Dz. U. Nr 127, poz. 593),
- Ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, z późniejszymi zmianami z 21 stycznia, 18 lutego 2000 r. i 23 sierpnia 2001 r.,
- Ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535), z późniejszymi zmianami opublikowanymi w (Dz. U. Nr 113, poz. 732),
- Ustawie z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996r. nr 10, poz. 55, z 1997 r. nr 88, poz. 554 i nr 121, poz. 770 oraz z 1999 r. nr 96, poz. 1107),
- Programie polityki prorodzinnej państwa z dnia 17 listopada 1998 r. przygotowanym przez Międzyresortowy Zespół do Spraw Opracowania Polityki Prorodzinnej Państwa

Przy tworzeniu programu uwzględniono:

- protokoły Rad Pedagogicznych,
- informacje uzyskane od nauczycieli, wychowawców i pedagoga szkolnego,
- spostrzeżenia rodziców i uczniów przekazywane podczas indywidualnych rozmów,
- wywiady z pracownikami administracyjnymi szkoły (sekretarka, woźna itd.),
- rozmowy z pielęgniarką szkolną.

2. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Profilaktykę rozumie się, jako proces wspierający rozwój uczniów, ich zdrowie psychiczne i fizyczne jak również pomoc i towarzyszenie uczniowi w zdobywaniu doświadczeń życiowych. Profilaktyka to także zdobywanie wiedzy o zagrożeniach oraz nabywanie umiejętności przeciwdziałania tym zagrożeniom. Realizowana jest podczas działalności edukacyjnej szkoły tj. podczas godzin wychowawczych, zajęć lekcyjnych oraz odrębnych zajęć profilaktyczno-edukacyjnych.

W szkole podejmuje się działania w następujących obszarach:

- Profilaktyka zdrowia.
- Przeciwdziałanie agresji i przemocy.
- Profilaktyka uzależnień.
- Komunikacja i umiejętności interpersonalne.
- Zagospodarowanie czasu wolnego.

3. CELE SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

CEL NADRZĘDNY:

Celem programu jest taki wpływ na dziecko, aby lepiej radziło sobie w życiu, z rozwiązywaniem problemów, aby rozumiało siebie, umiało współżyć z innymi i potrafiło również znajdować w samym sobie oparcie w trudnych sytuacjach.

I. CEL OGÓLNY:

Wprowadzenie w świat wartości i norm, na których wychowanek może się oprzeć w swoich wyborach.

Cele szczegółowe:

- ukazanie, jak wiele uczniowie mogą dać i jak wiele otrzymać: zrozumienie, wzajemne wsparcie, pomoc, życzliwość;
- otwarte dzielenie się swoimi myślami i odczuciami;
- zachęcanie do lepszego rozumienia i uszanowania odmiennych poglądów, sposobu życia;
- wpajanie zasad moralnych, etycznych;
- zapoznanie z normami, regułami kulturalnego współżycia i zasadami obowiązującymi w szkole;

- wzbudzanie poczucia odpowiedzialności za własne zachowanie;
- uświadomienie i pokazanie perspektyw zdrowego stylu życia, bez uzależnień;

II CEL OGÓLNY:

Uczenie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych, które pozwolą na lepsze radzenie sobie w trudnych sytuacjach.

Cele szczegółowe:

- doskonalenie umiejętności rozpoznawania i wyrażania uczuć, emocji;
- uczenie akceptowania własnych i cudzych uczuć;
- kształtowanie poczucia własnej tożsamości, wartości oraz pozytywnej samooceny;
- rozwijanie umiejętności nawiązywania kontaktów, budowanie udanych relacji z innymi ludźmi;
- nabywanie umiejętności opierania się naciskom otoczenia;
- nabywanie umiejętności rozstrzygania problemów i rozwiązywania konfliktów;
- wdrażanie do wyrażania i uzasadniania swych sądów, do podejmowania samodzielnych decyzji;
- kształcenie umiejętności radzenia sobie ze stresem;
- rozwijanie świadomości własnego ciała i umiejętności dbania o swoje zdrowie;
- dostarczenie informacji na temat psychofizycznych zmian okresu dojrzewania.

III CEL OGÓLNY:

Dostarczanie adekwatnych informacji na temat skutków zachowań ryzykownych, by uczeń mógł podjąć racjonalny wybór i zmieniać niewłaściwe postawy i zachowania.

Cele szczegółowe:

- uświadomienie zagrożeń, jakie niesie agresja;
- pogłębianie wiedzy i świadomości na temat uzależnień;
- pokazanie zagrożeń i konsekwencji palenia papierosów, picia alkoholu, zażywania narkotyków;
- uświadomienie dzieciom zasad bezpieczeństwa.

IV CEL OGÓLNY:

Pomoc w zaspakajaniu ważnych potrzeb psychicznych poprzez oferowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Cele szczegółowe:

- stwarzanie możliwości i zachęcanie do rozwijania zainteresowań i uzdolnień;

- pobudzanie potrzeby aktywnego, zdrowego stylu życia;
- kształtowanie umiejętności kulturalnego spędzania czasu wolnego;
- udzielanie pomocy uczniom z różnego rodzaju trudnościami.

Cele operacyjne

Uczeń:

- Czuje się odpowiedzialny za własne zdrowie i dokonuje właściwych wyborów związanych ze zdrowym stylem życia.
- Zna i stosuje pozytywne wzorce zachowań.
- Aktywnie i konstruktywnie spędza czas wolny.
- Posiada wiedzę i umiejętności z zakresu komunikacji interpersonalnej.
- Ma poczucie własnej wartości i umie przeciwstawić się presji i naciskom destrukcyjnej grupy.
- Posiada wiedzę na temat destrukcyjnych skutków uzależnień.
- Umiejętnie zachowuje się w sytuacjach trudnych.

Nauczyciele, rodzice:

- Doskoną umiejętności z zakresu komunikacji w relacjach nauczyciel - rodzic, nauczyciel - uczeń, rodzic - uczeń.
- Podnoszą kompetencje wychowawcze.
- Mają poczucie odpowiedzialności za spójność podejmowanych działań profilaktycznych.
- Współpracują z instytucjami działającymi na rzecz profilaktyki: SANEPID, PPP, Policja, Straż Miejska, Parafia NMP, Ośrodki Zdrowia, Świetlice środowiskowe.
- Włączają się w organizację pomocy socjalnej uczniom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.

4. METODY PRACY

W realizacji programu wykorzystuje się różnorodne metody, przede wszystkim aktywne, by umożliwić uczniom aktywne doświadczenie i przeżywanie tego, co jest tematem zajęć. Wprowadzić można różne techniki, dostosowując je do wieku uczniów, umiejętności radzenia sobie z przedstawionymi problemami.

Poniżej wymieniono najważniejsze metody i techniki, spośród, których prowadzący może wybrać takie, które najlepiej odpowiadają danemu tematowi:

- **krąg uczuć** (klasowe powitanie i pożegnanie);
- **psychodrama**- odgrywanie scenek na wybrane tematy tak by dać możliwość przeżycia sytuacji mogących się wydarzyć w życiu;
- **dyskusja klasowa, rozmowa**- wymiana poglądów, dzielenie się doświadczeniami, wspólna praca nad problemem;
- **burza mózgów**-, której celem jest stworzenie listy pomysłów na rozwiązanie określonego problemu;
- **krótkie opowiadania**- stosowanie tej metody jest szczególnie przydatne przy tematach trudnych, budzących zawstydzenie, polega ona na opowiadaniu o sytuacjach życiowych prawdziwych lub wymyślonych, aby na przykładzie przeżyć bohaterów omówić daną sytuację;

- **gry i zabawy**, jako urozmaicenie prowadzonych zajęć;
- **praca w małych grupach** (3-5 osobowych) - efektywna zwłaszcza wtedy, gdy temat dotyczy ważnych problemów emocjonalnych i wyjątkowych sytuacji, gdyż uczniom łatwiej wypowiedzieć się wobec mniejszej liczby rozmówców;
- **uzupełnianie zadań** (rundki) - ułatwiają samodzielną wypowiedź, gdyż uczeń ma za zadanie dokończyć zadanie zaczęte przez nauczyciela uzewnętrzniając swoją reakcję, uczuć;
- **pogadanka;**
- **gazetka szkolna.**

5. MONITOROWANIE I EWALUACJA SZKOLNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

Monitorowanie

Na poziomie klasy wychowawca monitoruje realizację działań profilaktycznych.

Zadania wychowawcy:

- Diagnozowanie zachowań ryzykownych.
- Sporządzanie planu działań profilaktycznych w swojej klasie, opracowywanie sposobów realizacji tych działań.
- Prowadzenie na bieżąco rejestru działań profilaktycznych np. rozmów z rodzicami i ich efektów, rozmów z uczniami (ustalenie metody działań), konsultacji z pedagogiem i innymi specjalistami, informacji o zachowaniach problemowych, przeprowadzonych w klasie zajęć tematycznych, realizowanych programów profilaktycznych, zastosowanych form indywidualnej pomocy uczniom (dziennik klasowy,teczka wychowawcy).
- Zadania pedagoga szkolnego:
- Analiza dokumentacji dotyczącej planowania i przebiegu działań profilaktycznych realizowanych przez wychowawców klas.
- Gromadzenie dokumentacji działań profilaktycznych.
- Rejestracja potrzeb nauczycieli w zakresie SPP.
- Rejestracja sygnałów od wychowawców, nauczycieli, rodziców, osób ze środowiska o pojawieniu się nowych zachowań ryzykownych bądź nasileniu dotychczasowych.

Ewaluacja

Ewaluacja SPP ma odpowiedzieć na pytanie „Czy w efekcie podejmowanych w naszej szkole działań profilaktycznych uległy osłabieniu czynniki wpływające na występowanie zachowań ryzykownych oraz czy nastąpiło wzmocnienie czynników chroniących przed tymi zachowaniami?” Natomiast wyniki ewaluacji służą do oceny rezultatów i efektywności prowadzonych działań. Pozwalają także systematycznie i na bieżąco modyfikować Szkolny Program Profilaktyki uwzględniając aktualne potrzeby uczniów i rodziców naszej szkoły.

Formy ewaluacji:

Zapisy w dziennikach szkolnych, ankiety, obserwacje, rozmowy z uczniami, nauczycielami, pedagogiem, dyrekcją i innymi pracownikami, rozmowy z uczniami, protokoły z rad pedagogicznych, sprawozdania.